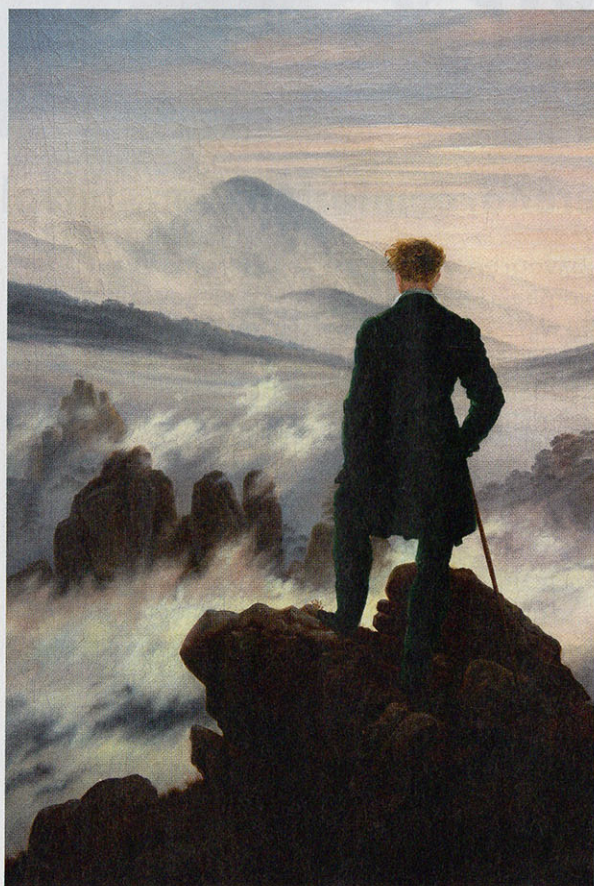

REFLECTOR

BERNARD DEWULF ziet een beeld en denkt aan kunst.

Caspar David Friedrich, 'De wandelaar boven de nevelen', 1818.
MATTES RENÉ / HEMIS.FR

Zo soeverein als de wandelaar tuurt over een machtig en onvergankelijk wereldbeeld, zo nietig staat de wandelares. In de resten van de eeuwigheid

De hoogte in

Vorige week stond in dit *Weekblad* deze foto van Carl De Keyzer. Het beeld maakt deel uit van een nieuw boek met als titel *Higher Ground*. Daarin laat De Keyzer, in een soort fiction, zien waar we heen zouden vluchten na een zondvloed door de klimaatopwarming.

Met z'n allen naar boven dus. De hoogten in.

Ik zag de wandelares, met haar stok, en snel was er een andere, iets beroemdere wandelaar, ook met stok. Hij prijkt op het bekende schilderij *De wandelaar boven de nevelen*, uit 1818, van de Duitse romantische schilder Caspar David Friedrich.

Veel meer dan die wandelaars in de bergen leken de twee beelden aanvankelijk niet met elkaar gemeen te hebben. Maar zoals het wel vaker gaat: breng zelfs volstrekt lukraak beelden bij elkaar en iets in het oog begint te verbinden. Zo ook, *bien étonnés de se trouver ensemble*, ontstaan dromen. En verliefdheden. En illusies.

En door het beeld van nu keek ik anders naar het beeld van toen, en omgekeerd.

De wandelares, om ergens te beginnen, heeft een typisch hoedje op, een eigentijds rugzakje om de dito flodderjas, een bijna fallisch lange knots in de hand, en wellicht dure wandelschoenen aan.

Samengevat is ze een rugzaktoerist, een onvermijdbaar hedendaags verschijnsel.

De wandelaar van twee eeuwen geleden daarentegen kijkt in manifest onaangepaste salonkledij, met die twijgdunne wandelstok tegen de kunstige rotsen en zijn verwaaide haren in een bezielde wind, geposeerd uit over de tijdloze nevelen. Geen idee hoe hij daar zo, als een verdwaalde dandy, ooit is geraakt, boven de ijle nevelen.

Hij moet het vreselijk koud gehad hebben.

Maar daar gaat het natuurlijk niet om in het schilderij. De schilder wilde het grootse ideaal van de Romantiek verbeelden. Dat drukte hijzelf als volgt uit: 'Zoals de gelovige bidt zonder een woord te spreken, en God hem toch een oor leent, zo schildert de kunstenaar vanuit het ware gevoel, en de kunstliefhebber begrijpt het, herkent het.'

Friedrich en zijn tijd- en zielsgenoten lieten daarbij graag de overweldigende natuur zien, van bergen tot zeeën, mede om het 'sublieme' op te roepen, wat dat ook mocht zijn.

We kunnen daar als hedendaagse heidenen en sceptici wat

Uit 'Higher Ground' van Carl De Keyzer.

smalend op terugkijken, maar iets zegt me dat de huidige toeriste er even verwonderd, misschien zelfs verbijsterd, bij staat als de eertijdse romantische wandelaar – samen, over eeuwen heen, in de solide onverschilligheid van berglandschappen, ten prooi aan iets onuitlegbaars.

Maar ik kan me vergissen.

Er zijn uiteraard ook wezenlijke verschillen tussen beide beelden. Geen haar op het verheven, wat verwaaide hoofd van ocharme twee eeuwen geleden dat denkt: ooit kan dit alles weleens verdwijnen. Of ooit zullen wij hier moeten schuilen, niet om het sublieme te ervaren maar om te overleven. In de klimaatopwarming.

Er bestond niet eens klimaat.

En de wandelares: hoe volstrekt anders, als toeriste in haar vrije tijd, staat zij in de 'eeuwige schoonheid' van de natuur. Van die eeuwigheid is geen sprake meer. Onze tijdloze schoonheid verwatert zienderogen. Zelfs de ijsberen weten niet meer waar te ijsberen.

Niet zo goed kan zij, wat breed in de tijd beschouwd, een van de laatsten zijn die zien wat de eertijdse wandelaar min of meer ook zag. Nog even en al dat eeuwige wit in de foto is verdampt. Tot een ander, eindig soort nevel.

Misschien wel het grootste verschil tussen de beelden is: het zo verschillende geloof. Niet eens in een god of in iets hogers,

maar in onze standplaats in onze wereld.

Zo soeverein als de wandelaar tuurt over een machtig en onvergankelijk wereldbeeld, zo nietig staat de wandelares. In de resten van de eeuwigheid.

Ze kijken elk, hoog in ons gebergte, naar een heel andere realiteit. Zij lijkt vanzelf te kunnen oplossen in het verdwijnende geheel, hij staat er onaantastbaar boven. Zij schijnt verdwaald, hij weet precies waar hij staat. Zij kijkt naar een verleden, hij naar een hoger altijd.

Maar wat ze verbindt, is de verbeelding. Het schilderij is al evenzeer virtual reality als de foto.

Het schilderij is in wezen Photoshop, de schilder heeft meerdere berggezichten in zijn atelier gesampled tot één exemplarisch beeld. En de foto heeft veel van een schilderij, alleen al door de wervelende compositie en de textuur van het landschap.

Blijft er over: die twee figuren, beiden op zoek naar iets, in verschillende aankleding, in andere tijden, in veranderde wereldbeelden.

Iets in mijn oog, in mijn eigen hoofdkleine verbeelding, haalde ze uit hun zo verscheiden omstandigheden en liet ze haast met elkaar praten: de tegenwoordige rugzaktoeriste en de voorbijge Wandelaar.

Niet eens tot mijn verbazing vonden ze elkaar, na enige aarzelende. In een sprakeloosheid van alle tijden.